

Iskustva u primjeni regulatornog okvira EU 2002 u Crnoj Gori

Vitomir Dragaš, dipl.inž.el.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku
djelatnost

PosTel, 15 -16 Decembar 2009.

Sadržaj

- Novine u Zakonu o elektronskim komunikacijama (avgust 2008.) – *EU Framework 2002.*
 - Nadležnosti
 - Operatorski pristup i interkonekcija
 - Standardizacija/Tehnički propisi
- Iskustva u primjeni
- Zaključna razmatranja

Novine u Zakonu 2008

- Primjena EU okvira 2002
 - Sistem autorizacije i izdavanja odobrenja za korišćenje ograničenih resursa
 - Utvrđivanje operatora sa značajnom tržišnom snagom i nametanje obaveza
 - Prava i zaštita interesa korisnika (prenosivost broja, ograničenje visine računa itd.)
 - Zaštita elektronskih komunikacija

Novine u Zakonu 2008 (2)

- Promijenjeni odnosi Ministarstvo –Agencija
- Organi upravljanja Agencije
- Sistem finansiranja Agencije
- Proširene djelokrug rada Agencije (radiodifuzija, tehnički propisi i dr.)

Nadležnosti – EU 2002

- Veliki broj poslova povjereni regulatoru
- Regulator treba da ima jasne nadležnosti
- Precizna pozicija regulatora
 - Nezavisnost, Objektivnost i transparentnost u radu, Pravo žalbe

Nadležnosti – Zakon 2008

- Ministarstvo donosi većinu podzakonskih akata (Agencija priprema stručne osnove)
- Ministarstvo vrši poslove inspekcije, Agencija vrši stručni nadzor
- Ministarstvo rješava po žalbama na odluke Agencije

Pristup i interkonekcija (1)

- Nadležnosti regulatora u vezi operatorskog pristupa i interkonekcije (Član 5 *Access Directive*) – odnose se na sve operatore
 - Da podstiče i obezbijedi adekvatan pristup i interkonekciju i interoperabilnost usluga
 - Pravo regulatora da interveniše na svoju inicijativu, u odsustvu dogovora među operatorima ili na zahtjev bilo koje od strana u cilju ostvarivanja ciljeva iz *Framework Directive*
- Zakonom nije na adekvatan način ustanovljen okvir za pristup i interkonekciju

Pristup i interkonekcija(2)

- Sve prethodne obaveze operatora u vezi operatorskog pristupa i interkonekcije će se primjenjivati do završetka procesa analize tržišta i određivanja novih obaveza (član 7 *Access Directive*)
- Član 143 Zakona definiše operatore sa značajnom tržišnom snagom, a ništa ne kaže o obavezama koje su se prethodno primjenjivale

Standardizacija - EU

- Države će podsticati primjenu standarda u pružanju servisa, tehničkih interfejsa i EKM (Član 17 *Framework Directive*)
 - Interoperabilnost servisa
 - Pобоljšanje izbora za korisnike
- Моže se nametnuti obavezna primjena standarda u cilju ispunjavanja ciljeva
- RiTT opremu tretira posebna direktiva

Tehnički propisi - CG

- Opšta odredba – izgradnja EKM i pripadajuće infrastrukture u skladu sa zakonom o izgradnji objekata
- Ograničen broj tehničkih propisa
 - Uslovi priključenja na javne EKM
 - Uslovi za izgradnju EKM u stambenim i poslovnim objektima
 - Zaštita EKM i pripadajuće infrastrukture

Iskustva u primjeni (1)

- Nadležnosti
 - Smanjena dostignuta nezavisnost rada Agencije (Limitirana ovlaštenja nadzornika)
 - Smanjena efikasnost (Agencija pripremila stručne osnove za 14 podzakonskih akata (Ministarstvo donijelo 5, za većinu potrebno > 6 mjeseci), Na većinu odluka Agencije su podnesene žalbe Ministarstvu)

“..Nezavisnost regulatorne agencije je znatno smanjena i više funkcija regulatora je preuzelo Ministarstvo pomorstva, saobraćaja i telekomunikacija “ (str. 81.)

Izvor: “COMPARATIVE ASSESSMENT of the TELECOMMUNICATIONS SECTOR in the TRANSITION ECONOMIES” – EBRD, December 2008

Iskustva u primjeni (2)

- **Pristup i interkonekcija**
 - Nadležnosti Agencije i opšti okvir nije dovoljno precizno definisan
 - Nije obezbijeđen kontinuitet obaveza SMP operatora do završetka analize tržišta
- **Standardizacija – Tehnički propisi**
 - Nema opšte odrebe o primjeni standarda
 - U pojedinačnim slučajevima Agencija svojim odlukama može obezbijediti interoperabilnost servisa

Zaključna razmatranja

- Šta je bitno za implementaciju EU 2002 regulatornog okvira?
 - Analiza postojećeg stanja
 - Identifikacija problema
 - Uvažavanje lokalnih specifičnosti
 - Adekvatna i precizna primjena EU okvira
- Nakon 2 godine razmatranja postignut dogovor Evropskog parlamenta i Savjeta ministara o reformi regulatornog okvira (4.11.2009.)

Hvala na pažnji!

www.ekip.me

vitomir.dragas@ekip.me